

Seat No. : _____

NR-117

November-2025

B.Sc., Sem.-III

VAC-IKS-237 : Indic Knowledge System (IKS)

(As per NEP-2020)

Time : 1:00 Hour]

[Max. Marks : 25

1. પ્રશ્નોના જવાબ લખો :

(A) ભારતીય જ્ઞાન પ્રણાલીમાં શ્રુતિ અને સ્મૃતિ પરંપરા સમજાવો. 5

(B) ભારતીય જ્ઞાન પ્રણાલીમાં સંસ્કૃત ભાષાના મહત્ત્વ વિશે ચિતાર આપો. 5

અથવા

1. (A) વ્યાખ્યા આપો : ધર્મ, મોક્ષ, કર્મ, સનાતન અને IKS. 5

(B) ટૂંકનોંધ લખો : હસ્તપ્રત 5

2. પ્રશ્નોના જવાબ લખો :

(A) વિજ્ઞાન અને તકનીકીમાં ભારતીય જ્ઞાન પ્રણાલીનું યોગદાન ચર્ચો. 5

(B) યોગના વિવિધ આસનો વિશે સમજાવો. 5

અથવા

2. (A) ટૂંકનોંધ લખો : ભારતીય જ્ઞાન પ્રણાલીમાં કાપડ ઉદ્યોગ તકનીક અને ખગોળશાસ્ત્ર 5

(B) પ્રાચીન ભારતના વહીવટ અંગેનો ખ્યાલ આપો. 5

3. નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ લખો : (કોઈપણ પાંચ) 5

(1) કલ્પ સૂત્રો _____ સાથે સંકળાયેલા છે.

(a) ધાર્મિક વિધિઓ અને ઉત્સવો (b) લશ્કરી રણનીતિ

(c) ભાષાશાસ્ત્ર અને વ્યાકરણ (d) નૈતિકતા અને નીતિમત્તા

(2) ઈલોરાની ગુફામાં આવેલ કૈલાસ મંદિર _____ ને સમર્પિત છે.

(a) ભગવાન વિષ્ણુ (b) ભગવાન શિવ

(c) ભગવાન બ્રહ્મા (d) દેવી લક્ષ્મી

- (3) સનાતન ધર્મનો સૌથી પ્રાચીન અને આધારભૂત ગ્રંથ નીચેના પૈકી કયો ગણાય છે ?
- (a) રામાયણ (b) મહાભારત
(c) પુરાણો (d) વેદો
- (4) ભારતીય જ્ઞાન પ્રણાલીની મોટાભાગની હસ્તપ્રતોમાં વપરાયેલ પ્રાથમિક ભાષા કઈ હતી ?
- (a) લેટીન (b) ગ્રીક
(c) સંસ્કૃત (d) અરબી
- (5) સુલ્ખ સૂત્રો મુખ્યત્વે કયા વિષય સાથે સંબંધિત છે ?
- (a) ગણિત (b) વનસ્પતિશાસ્ત્ર
(c) દવા (d) રાજકારણ
- (6) કયો રસ પ્રેમ અને સુંદરતાની લાગણી દર્શાવે છે ?
- (a) હાસ્ય (b) શૃંગાર
(c) વીર (d) કરુણા
-

Seat No. : _____

NR-117

November-2025

B.Sc., Sem.-III

VAC-IKS-237 : Indic Knowledge System (IKS)

(As per NEP-2020)

Time : 1:00 Hour]

[Max. Marks : 25

1. Explain the following :

- (A) Explain the *Shruti* and *Smriti Parampara* in the Indic Knowledge System. 5
(B) Give an overview of the importance of the Sanskrit language in the Indian Knowledge System. 5

OR

1. (A) Give the definition of *Dharma*, *Moksa*, *Karma*, *Sanatan* and *IKS*. 5
(B) Write short note on : Manuscripts. 5

2. Explain the following :

- (A) Discuss the contribution of the Indian Knowledge System to Science and Technology. 5
(B) Explain the various yoga postures (asanas). 5

OR

2. (A) Write a short note on : Textile Technologies and Astronomy in IKS. 5
(B) Explain the concept of Indic administration. 5

3. Write answers to the following questions : (Any **five**) 5

- (1) The Kalpa Sutras are associated with _____.
(a) Rituals and ceremonies (b) Military tactics
(c) Linguistics and grammar (d) Ethics and morality
- (2) The Kailasa Temple of Ellora caves is dedicated to _____.
(a) Lord Vishnu (b) Lord Shiva
(c) Lord Brahma (d) Goddess Lakshmi

